

Rapport van deputaten buitenlandse kerken

1. Algemeen

1.1. Inleiding

5 Deputaten hebben het genoegen u hierbij het verslag te presenteren van hun werkzaamheden over de periode 2017-2019.

Wij maken u er alvast opmerkzaam op dat u in de bijlage een verklaring kunt vinden van de vele afkortingen die in dit verslag gebruikt worden.

10 1.2. Samenstelling deputaatschap en vergaderingen

De GS van Nunspeet 2016 (her)benoemde als deputaten de di. L.A. den Butter (voorzitter), A. Huijgen, W.N. Middelkoop, F.W. van der Rhee, S.P. Roosendaal, P.W.J. van der Toorn en J.W. Wüllschleger (secretaris), en als secundus C.H. Legemaate.

15 Deputaten vergaderden tien keer in de periode 2017-2019, te weten in 2017: 31 januari, 23 mei en 19 september (brainstormsessie); in 2018: 15 januari, 13 februari, 9 juli, 25 september en 19 november; in 2019: 4 februari en 19 maart.

1.3. Synodebesluiten 2016 m.b.t. DBK

20 Naar aanleiding van onze rapportage over de periode 2014-2016 heeft de GS 2016 met betrekking tot ons deputaatschap het volgende besloten:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren en hen te danken voor hun werk;
2. aan deputaten op te dragen hun werkwijze te evalueren in het licht van de instructie;
3. aan deputaten op te dragen zich tevens in het licht van de instructie te bezinnen op de vraag hoe het werk van deputaten meer zichtbaar kan worden op het grondvlak van de kerken;
- 25 4. het gesprek met de afgevaardigden van de Orthodox Presbyterian Church af te wachten en in 2019 een definitief besluit te nemen over het beëindigen van de beperkte correspondentie;
5. de veranderingen in de constitutie van de International Conference of Reformed Churches te accorderen;
- 30 6. volledige correspondentie aan te bieden aan de Iglesias Reformadas de España;
7. opnieuw deputaten te benoemen.

35 Deputaten hebben, zoals uit het onderstaande zal blijken, naar vermogen aan al deze opdrachten voldaan.

1.4. Contact en overleg

Meermalen werd in de verslagperiode overleg gepleegd met andere deputaatschappen.

40 1.4.1. Deputaten zending (DZ)

Tweemaal heeft er overleg plaatsgevonden met DZ, en wel op 2 november 2017 en 24 januari 2019. Er zijn verschillende gebieden waar beide deputaatschappen raakvlakken hebben. Dit betreft met name Indonesië, Zuid-Afrika en tegenwoordig ook Europa. DZ steunen projecten in Spanje (Barcelona), Frankrijk (Parijs) en Noord-Ierland (Londonderry). We streven ernaar om naar buiten toe een gezamenlijk beleid te hebben. We ervaren het overleg met DZ als zinvol en willen hen in hun taken graag ten dienste blijven.

1.4.2. Deputaten jaarboek

50 Jaarlijks worden gegevens verstrekt aan deputaten jaarboek.

1.4.3. Deputaten betrekkingen buitenlandse kerken (BBK)

De brs. Van der Toorn en Wüllschleger bezochten op 27 april 2017 de synode van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt (GKv). Dit gebeurde tijdens de buitenlandweek. Voor de GKv was het een spannende tijd, omdat men tijdens die synode het rapport 'M/V' behandelde. Veel buitenlandse afgevaardigden waren kritisch over het voorstel om alle ambten open te stellen voor de vrouw. Nadat in juni het besluit gevallen was, hebben sommige kerken hun betrekkingen met de GKv opgeschort. Een kerkverband heeft haar contacten zelfs helemaal beëindigd.

Een ander punt van aandacht is dat BBK in de komende periode een speerpunt zal maken van haar PR. De kerken willen dat het werk van BBK meer gaat leven onder haar achterban. Een punt dat heel herkenbaar is voor ons!

Op 15 januari 2018 hebben we overleg gevoerd met een afvaardiging van BBK. Het is gebruikelijk dat we dit iedere twee jaar doen. Er werd onder andere teruggeblikt op de ICRC 2017 en het besluit van onze GS om het GTU-project af te blazen.

1.4.4. Deputaten contact met de overheid

Enige jaren geleden ontstond er in de kranten nogal wat ophef over het voorgaan van buitenlandse predikanten in de kerken. Aanleiding hiervoor was een krantenartikel in een aantal dagbladen in mei 2016. Wat was het geval? Jaarlijks komen met Ramadan 'vliegtuigen vol' imams naar Nederland om in moskeeën te preken. Vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werd een brief gestuurd naar Islamitische organisaties, die hen eraan herinnerde dat zij voor deze imams een zgn.

tewerkstellingsvergunning moesten aanvragen. Vanuit deze organisaties en ook vanuit de kerken kwam veel kritiek op deze brief. Vrijwel niemand wist van het bestaan van deze wetgeving af. De overheid zou daarna een nieuwe brief opstellen met aangepaste duiding voor alle religieuze gemeenschappen. De overheid ziet ook wel in dat dit een overbodige regel is voor religieuze gemeenschappen. De wetgeving is bedoeld om oneigenlijke concurrentie tegen te gaan op de arbeidsmarkt. Daarvan is geen sprake bij het sporadisch voorgaan in diensten. Tot op heden is er geen brief gekomen van het ministerie, en lijkt het erop dat het onderwerp weer helemaal van de agenda is.

Overigens is de wetgeving alleen van toepassing op predikanten buiten de Europese Economische Ruimte (EER) (dit valt ongeveer samen met de EU) en Zwitserland.

Omdat wij ook als deputaten over dit alles werden ingelicht, hebben we advies ingewonnen bij deputaten contact met de overheid. Zij maken weer deel uit van het CIO (Interkerkelijk Contact in Overheidszaken). Hun advies was dat we geen actie ondernemen en eventuele ontwikkelingen afwachten. De kerken kunnen dus blijven doen wat ze al deden.

2. Kerkelijke correspondentie en contacten

2.1. Europa

2.1.1. Biserica Evangelica Romana (BER)

In oktober 2018 bezocht ds. Van der Toorn de BER. Hij was te gast bij ds. Ioan Botgros, die vanuit de BER de contacten met onze kerken onderhoudt. De bedoeling van het bezoek was om de banden aan te halen. Sinds de synode van 2010 is het kerkverband van de BER officieel een kerkelijk contact. Sindsdien zijn enkele predikanten daar te gast geweest en heeft br. Botgros onze synode bezocht. Maar dat was alweer even geleden. De hernieuwde contacten waren heel hartelijk. Ds. Van der Toorn heeft diverse diaconale projecten bezocht en hij mocht zondags voorgaan in de moedergemeente van het kerkverband, de zgn. Carola Davila-church, waar ds. Botgros één van de voorgangers is. Tijdens het bezoek is veel met elkaar gesproken over de situatie waarin de BER zich bevindt en ook op welke

manier de contacten met onze kerken vruchtbaar zouden zijn. Het kerkverband van de BER merkt de toenemende secularisatie in het land op veel fronten. Ze houden zich vast aan het enige vaste fundament: het Woord van God, tegen dwaalleer en mogelijke verdrukking in. De kerken van de BER hebben hun geloofsbelijdenis vastgelegd in een document,
 5 genaamd 'Marturisirea de credinta', bestaande uit zo'n 60 geloofsartikelen, waaruit blijkt dat dit kerkverband heel dichtbij ons staat, al onderschrijven zij niet de drie formulieren van enigheid zoals onze kerken. Er is gesproken over mogelijke hulp van onze deputaten zending bij zendingsprojecten die de BER ontwikkelt. Het is de bedoeling
 10 vertegenwoordigers van de BER te ontmoeten op onze synode en op de Europese conferentie van gereformeerde kerken (EuCRC) en om daarnaast mogelijk een bijdrage te leveren aan (een of) meerdere toerustingsconferenties die zij elk kwartaal beleggen voor de voorgangers binnen de BER.

2.1.2. *Evangelical Presbyterian Church in England and Wales (EPCEW)*

15 De EPCEW bestaan uit 17 gemeenten verspreid over Engeland en Wales. Daarnaast is er een *church plant* in Berlijn en in Tranas (Zweden). Sinds 2013 hebben we als CGK een officiële kerkelijke relatie met dit kerkverband. De EPCEW kennen geen synode. Meerdere keren per jaar komen afgevaardigden van alle kerken bijeen in een presbytery. De vergaderplaats varieert. Vanwege de reisafstanden wordt er nagedacht over de
 20 wenselijkheid en mogelijkheid om meerdere regionale bijeenkomsten te organiseren. Eén keer per twee jaar wordt er in maart een vergadering belegd waarbij de buitenlandse kerkelijke relaties worden uitgenodigd. We bezochten de bijeenkomst op 3 maart 2018 te Chelmsford. Omdat ds. Van der Toorn nog niet volledig hersteld was, heeft ds.
 25 Middelkoop deze bijeenkomst bezocht. Het programma van de bijeenkomst moest gewijzigd worden omdat sprekers niet konden komen en ook verschillende buitenlandse kerken afwezig waren. Oorzaak daarvan was de extreem zware sneeuwval waardoor de meeste snelwegen in Engeland gesloten waren en ook het vliegverkeer stillag. Zondag 4 maart werden kerkdiensten bijgewoond in de gemeenten van de EPCEW in Chelmsford en
 30 Bury St. Edmunds. De kerk van Urk-Ichthus heeft een partnerrelatie met de kerk Cheltenham-Whaddon Road. De predikant, ds. D. Pfeiffer, is met zijn gezin op bezoek geweest op Urk en jongeren van Urk-Ichthus zijn in de zomer van 2017 een week in Cheltenham geweest om te helpen met kinderevangelisatiewerk.

2.1.3. *Evangelical Presbyterian Church of Ireland (EPCI)*

35 Deze kerken zijn in de afgelopen synodeperiode niet bezocht.

2.1.4. *Free Church of Scotland (FCS)*

Ds. Roosendaal hoopt deze synode in 2019 te bezoeken. Aanvullende rapportage volgt
 40 nog.

2.1.5. *Free Church of Scotland (continuing) (FCC)*

Ds. Roosendaal hoopt deze synode in 2019 te bezoeken. Aanvullende rapportage volgt
 45 nog.

2.1.6. *Reformed Presbyterian Church of Ireland (RPCI)*

Deze kerken zijn in de afgelopen synodeperiode niet bezocht.

2.1.7. *Union Nationale des Eglises Protestantes Réformées Évangéliques de France (UNEPREF)*

In mei 2018 bezocht prof. Huijgen de synode van de UNEPREF in Ganges (Hérault). Deze synode stond in het teken van de afronding van de herstructurering van het kerkverband, waaraan de afgelopen jaren is gewerkt. De voormalige regio's zijn opgeheven en er wordt meer thematisch, in werkgroepen, samengewerkt. Het aantal deputaatschappen (commissies) is sterk teruggebracht, waardoor de vergaderdruk is verminderd. De voorzitter van de *commission permanente*, ds. Jean-Raymond Stauffacher, is bezig aan zijn laatste jaar.

Een aangelegen punt is de samenhang in het kerkverband. Er zijn altijd al behoorlijke verschillen geweest, regionaal en tussen kerken, maar er doen zich interessante situaties voor met geassocieerde kerken. Een van de geassocieerde kerken (die van Lyon) heeft aangegeven geassocieerd lid te willen blijven, terwijl deze status normaal gesproken een opstap is naar een volwaardig lidmaatschap. De kerk van Lyon heeft echter moeite met vrouwelijke ambtsdragers, terwijl dat voor de UNEPREF als geheel een gepasseerd station is. Ook zijn twee van de drie kandidaatgemeenten redelijk charismatisch van inslag. Toch willen deze drie gemeenten wel bij de UNEPREF horen, omdat het in Frankrijk lastig is om zelfstandige kerk te zijn. Wettelijk val je dan al snel onder de sekten en kan er verscherpt toezicht van overheidswege plaatsvinden. Een unie als de UNEPREF heeft wettelijke erkenning (en moet daarvoor aan overheidseisen voldoen).

De synode had het thema 'en avant pour transmettre' (vooruit om door te geven) meegekregen, toegesneden op de jeugd en het jeugdwerk. Veel jongeren verlaten helaas de UNEPREF, en het komt erop aan het geloof door te geven. Dit werd gesymboliseerd door het estafettestokje (in het Frans 'témoin' (getuige) geheten) dat de aanwezigen meekregen. De catechese is geheel vernieuwd, gericht op elke leeftijdsgroep in de gemeente. Harriëtte Smit (door de GZB) uitgezonden heeft hierin, samen met Joel Landes, een grote rol. Er heerst in de UNEPREF dankbaarheid voor de ondersteuning van Nederlandse kerken, ook de CGK, o.a. uitkomend in de steun voor de kerkplanting van ds. Samuel Foucachon in Parijs.

2.1.8. *Iglesias Reformadas de España (IRE)*

In april 2017 zijn ds. J.G. Schenau en ds. S.P. Roosendaal in Spanje geweest om ds. Roosendaal als contactpersoon te introduceren. Vanwege de opdracht aan deputaten om zich te concentreren op de contacten met de kerken in Europa en het besluit van de vorige synode tot een volledige correspondentie is ervoor gekozen om de IRE de afgelopen synodeperiode tweemaal te bezoeken. Ds. Roosendaal heeft de synode van deze kerken in 2018 bezocht en toegesproken. De Spaanse kerken tellen drie gemeenten (Madrid, Almuñecar en Mataró bij Barcelona). Verheugend is het feit dat de kerken een stabiel ledenaantal vormt. Er werd ter synode gemeld dat de gemeente van Almuñecar een echtpaar uitzendt naar Reja, een plaats iets verderop. De contacten worden als waardevol ervaren.

2.2. *Noord- en Zuid-Amerika*

2.2.1 *Free Reformed Churches of North America (FRCNA)*

Met dit kerkverband hebben we volledige correspondentie. In september 2016 werd ds. W.E. Klaver bevestigd als predikant van Hamilton. Ds. Klaver diende voorheen de gemeente van 's Gravenhage-Scheveningen. Dr. David Murray werd in 2018 benoemd als fulltime professor aan de PRTS. Zijn vakgebied is Oude Testament en praktische theologie. Voordien was hij voor 25% verbonden aan de gemeente van Grand Rapids met een opdracht om les te geven aan de PRTS. De FRCNA tellen 21 gemeenten met in totaal ruim 5100 leden.

2.2.2. *Heritage Reformed Congregations (HRC)*

De HRC tellen sinds 2018 tien gemeenten met in totaal zo'n 2200 leden. De meeste gemeenten bevinden zich in de Verenigde Staten.

5 De PRTS, het opleidingsinstituut voor predikanten van zowel de HRC als de FRCNA, heeft een strategie ontwikkeld voor de komende tien jaar. Het doel is om de PRTS een centrum te maken voor Bijbelse, gereformeerde en bevindelijke prediking. De PRTS moet altijd ten dienste staan van de prediking. De visie is echter breder dan alleen een opleiding te zijn voor toekomstige predikanten. Men wil dienstbaar zijn aan allen die in Gods

10 Koninkrijk willen werken, waarbij je o.a. ook kunt denken aan counselors. Dr. J. Beeke, grondlegger van de PRTS, heeft een brede, wereldwijde visie. De FRCNA staat wat betreft de opleiding meer voor het principe 'van de kerken en voor de kerken'.

De HRC bevinden zich in een proces van eenwording met de FRCNA. Het lijkt dat er nog een lange weg te gaan is voor dit een feit is. Met dit kerkverband onderhouden we beperkte correspondentie. Gezien de nauwe samenwerking tussen de HRC en de FRCNA lijkt het

15 een logische stap om ook met deze kerken volledige correspondentie te zoeken. We moeten er tegelijk rekening mee houden dat vanuit de HRC dit proces tijd nodig heeft.

2.2.3. *Orthodox Presbyterian Church (OPC)*

20 De OPC is missionair zeer actief. Zij werken in landen die voor andere kerken nauwelijks toegankelijk zijn. Gemeenten zijn verspreid over Amerika met enkele in Canada. Met dit kerkverband hebben we minder intensief contact dan met de FRCNA. De OPC is lid van de ICRC. We streven ernaar om onze contacten met niet-Europese kerken zoveel mogelijk via de ICRC te laten lopen. Daarom hebben we de vorige keer voorgesteld om te onderzoeken of we onze relatie van beperkte correspondentie moeten beëindigen. We

25 hebben hierover gesprekken gehad met afgevaardigden van de OPC. We zijn tot de conclusie gekomen dat het voorkeur verdient om de beperkte correspondentie te blijven voortzetten. Van onze kant brengt dit geen verdere verplichtingen met zich mee, zoals het bezoeken van hun synode. Van hun kant wordt deze relatie aangeduid als *Ecumenical Contact*, d.w.z. een laag niveau van contact, dat kan worden 'opgeschaald' wanneer de

30 noodzaak daarvoor aanwezig is. Om hen hierin tegemoet te komen, stellen wij voor om de relatie van beperkte correspondentie met deze kerken ongewijzigd voort te zetten. De OPC streeft ernaar om in leer en leven een Bijbelgetrouwe kerk te zijn en draagt dit actief uit. Tijdens de laatste ICRC-conferentie namen zij het initiatief om de GKv te schorsen.

35 2.2.4. *Igrejas Evangelicas Reformadas no Brasil (IERB)*

De IERB bevinden zich sociaal, theologisch en ecclesiologisch in een complexe situatie. Er bestaan in de gemeenten behoorlijke verschillen op sociaal vlak: immigranten en autochtonen. Theologisch zijn er verschillende invloeden vanuit de presbyteriaanse en Lutherse kerk omtrent verbondsvisie, avondmaalsvisie en predestinatieleer. Binnen het

40 kerkverband leeft al jaren de vraag naar de eigenheid en daarmee naar het bestaansrecht van de IERB.

Toch leeft het sterke verlangen om het gereformeerde gehalte en de rijkdom van de gereformeerde traditie te versterken.

45 Een voorstel tot theologische kadervorming voor predikanten en cursussen voor ouderlingen (in samenwerking met de GKSA) krijgt steun van de generale synode, maar wat betreft personele invulling krijgt de commissie een verlengde opdracht om verder te zoeken naar een geschikte docent. Dit voorstel zal er wel voor zorgen dat de IERB zich wat betreft personele ondersteuning zal terugtrekken uit de FATESUL. Een jaarlijkse financiële bijdrage aan de FATESUL blijft.

Tot versterking van het gereformeerd gehalte vraagt de IERB om materiaal dat vertaald kan worden in het Portugees. Deputaten hebben gewezen op bijvoorbeeld Ambtelijk Contact. Verder is afgesproken dat deputaten op verzoeken van de IERB op specifieke onderwerpen zal proberen te verwijzen naar geschikte artikelen of literatuur.

5 De IERB heeft een aantal missionaire posten die met diaconaal werk in de wijk aanwezig zijn en daardoor ook mensen in de zondagse erediensten trekken. Voor deze projecten vraagt de IERB gebed en indien mogelijk een financiële bijdrage van de CGK. Deputaten hebben dit verzoek aan deputaten buitenlandse zending doorgegeven.

10 Diaconaal doet de IERB op diverse plaatsen naschoolse opvang voor kinderen uit sociaal zwakke gezinnen. Zij krijgen extra scholing en begeleiding. Hiervoor wordt vanuit de overheid subsidie ontvangen.

Deputaten beraden zich op mogelijke intensivering van de contacten met de IERB vanwege het verzoek om ondersteuning in de versterking van het gereformeerde gehalte van de IERB. Mogelijk dat deputaten een keer per synodeperiode een bezoek zal brengen in plaats van een keer per twee synodeperioden. Deputaten onderzoeken ook de
15 mogelijkheden van de moderne communicatiemiddelen.

2.3. Afrika

2.3.1. Die Gereformeerde Kerke in Suid Afrika (GKSA)

20 In januari 2018 werd de algemene synode van de GKSA gehouden in Potchefstroom. Deze synode, die één keer in de drie jaar gehouden wordt, is bezocht door ds. W.N. Middelkoop. De synode debatteerde lange tijd over de vraag of Engels voortaan de voertaal wordt in de algemene synode. In de bespreking bleek hoe gevoelig dit ligt. De blanke afrikanen ervaren Engels als taal van de voormalige onderdrukker en de gekleurde afrikanen ervaren
25 juist Afrikaans als de taal van de voormalige onderdrukker. De bespreking maakte duidelijk hoe complex het proces van eenwording is in de GKSA. Er is besloten dat ieder in zijn eigen taal moet kunnen spreken en voor vertaling gezorgd zal worden.

In 2016 besloot de GKSA op een speciale synode om de bestaande situatie te handhaven betreffende Vrouw en ambt. Dit betekent dat het diakenambt opengesteld is voor vrouwen.
30 Er lagen op de synode bezwaarschriften tegen dit besluit.

De GKSA ontving een brief van de synode Soutpansberg om in contact te komen met elkaar.

Er wordt in de GKSA gewerkt aan uitbreiding van contacten met andere kerken in Zuid-Afrika. Een voorstel om contact te leggen met de Afrikaanse Protestantse Kerk werd echter
35 verworpen. In deze kerk wordt alleen Afrikaans gesproken. De synode wijst contact af vanwege zorg om racistische tendensen die men bespeurt.

Naast het synodebezoek ontmoetten we afgevaardigden van de GKSA op de ICRC in 2017 en was er met prof. Risimati Hobayne een aantal keren een ontmoeting in Nederland.

40 2.3.2. Synode Soutpansberg (SPB)

De generale synode van 2016 besloot om voortaan naast het contact via deputaten zending officieel als kerk contact te onderhouden met synode Soutpansberg en daardoor zichtbaar te maken dat we de synode Soutpansberg als een volwaardige zusterkerk zien. De synode vergadert jaarlijks. In januari 2018 heeft ds. Middelkoop de synode bezocht.

45 De synode kwam bijeen in Rocky Valley Christian Camp Centre in Krugersdorp. Er is in de synode Soutpansberg grote dankbaarheid dat we als CGK nu een officiële kerkelijke zusterrelatie hebben en de synode bezoeken. In de synode Soutpansberg werd gesproken over de financiële zorgen. Vele kerken dragen niet af aan de kerkelijke kassen of minder dan is besloten. Er werd benadrukt dat een gereformeerde kerk zorg heeft voor elkaar en
50 samen kerk wil zijn. Er wordt overwogen om het theologisch seminarie Heidelberg

(predikantenopleiding) onder te brengen op de locatie van het Iyani Bijbel- en Trainingsinstituut. Sinds januari 2019 zijn beide instituten op de locatie van Iyani gevestigd. Er werd gerapporteerd dat aan Heidelberg 14 studenten studeren en 2 studenten aan Mukhanyo. Men wil de universitaire vorming van toekomstige predikanten in de toekomst laten plaatsvinden aan de North West University in Potchefstroom. Hier studeren ook de toekomstige predikanten van de GKSA.

De synode sprak grote dankbaarheid uit voor het zendingswerk van de CGK in Kwandebele en Venda. Ook werd dankbaarheid uitgesproken voor diverse besluiten van de generale synode 2016 en werden de CGK opgeroepen om het Sola Scriptura als kerken vast te houden.

2.3.3. *Reformed Church of Botswana (RCB)*

De RCB is een klein en kwetsbaar kerkverband. Iedere synodeperiode worden deze kerken bezocht door DZ. DZ steunt het missionaire werk in Botswana, zoals dat van br. en zr. Hessel en Coby Visser. Met DZ is afgesproken dat zij voorlopig de contacten met deze kerken blijven behartigen.

2.4. *Azië*

2.4.1. *Geraja Toraja Mamasa (GTM)*

In de afgelopen periode is er geen bezoek gebracht aan de synode van de GTM, die eenmaal in de vijf jaar bijeenkomt. Het is de bedoeling om in de komende periode weer een bezoek te brengen. Eind 2018 waren er aardbevingen op het eiland Sulawesi. Deze waren ook voelbaar in het gebied van de GTM. Beelden hiervan zijn via het Dienstenbureau doorgezonden aan onze kerken. Hoewel de materiële schade aanzienlijk is, zijn er gelukkig geen slachtoffers gevallen. De Heere gedenke onze zusterkerken in Indonesië!

In 2016 bezocht ds. Wüllschleger de grote synode van de GTM. Dit was een geweldige ervaring. De keerzijde ervan was dat vanwege het intensieve vergaderschema er nauwelijks tijd was om met het synodebestuur in gesprek te komen. We streven ernaar om deze periode opnieuw een bezoek te brengen, maar dan in een rustige periode. Mogelijk kan ons bezoek gecombineerd worden met een werkbezoek door DZ. We overleggen hierover met hen.

2.4.2. *Independent Reformed Church of Korea (IRCK)*

De IRCK is een klein kerkverband. Tot voor kort telde het vier gemeenten en vijf predikanten. De gemeente van Dae-Jeon heeft zich onder leiding van ds. Lee afgescheiden: hij vond dat de IRCK zich teveel inliet met buitenlandse theologie, zoals die uit Nederland. In Dae-Jeon is een nieuwe gemeente gesticht onder leiding van ds. Heon-Soo Kim, promovendus aan de TUA, die de kleine predikantsopleiding leidt. Later zijn er problemen ontstaan in de Riverside Church (Seoul); ook in deze gemeente is een scheuring ontstaan. Er bestaat samenwerking met de Independent Presbyterian Church of Korea (IPCK). Helaas was het in de verslagperiode niet mogelijk om de IRCK te bezoeken. Prof. Peels zal in augustus 2019 nog gastcolleges geven aan de opleiding van de IRCK, waarna aanvullende rapportage van deputaten kan volgen.

2.4.3. *Kosin Presbyterian Church in Korea (KPCK)*

De PCK-Kosin is een groot kerkverband. Zoals veel Koreaanse kerken heeft dit kerkverband na een vroegere groei te maken met de uitdagingen van materialisme. Verschillende studenten met een Kosin-achtergrond studeren in Apeldoorn.

In oktober 2018 bezocht prof. Huijgen Kosin University in Busan, om enkele gastcolleges te geven en de jaarlijkse Reformatielesing, op uitnodiging van prof. Hoon Woo. De betrokkenheid van de PCK-Kosin op het erfgoed van de Reformatie is groot te noemen. Intussen is er ook openheid voor nieuwe uitdagingen die zich aandienen. Studenten beseffen hoe langer hoe meer in een steeds seculierder wordende wereld te staan. In de PCK-Kosin waardeert men de contacten met de CGK en met de TUA zeer.

2.4.4. *Reformed Church in Japan (RCJ)*

In de afgelopen periode is er geen bezoek gebracht aan Japan. Mogelijk kan dit weer gedaan worden in combinatie met een bezoek aan Korea. Er liggen nog geen concrete plannen.

2.5. *Oceanië*

2.5.1. *Christian Reformed Churches of Australia (CRCA)*

Sinds 2017 zijn de CRCA toegelaten als lidkerk van de ICRC. Voor ons was dit voorwaarde om het contact met deze kerken af te bouwen. In 2013 had de synode ons hiervoor al toestemming gegeven. We hebben het proces in gang gezet om in goed overleg met deze kerken en op broederlijke wijze deze relatie af te bouwen en de contacten voortaan te laten lopen via de ICRC.

3. *Voorgaan conform artikel 4 K.O.*

Ds. J. Hardeman, emerituspredikant van de IERB en voorheen predikant in de CGK, gaat sinds 2017 voor in onze kerkdiensten. Na zijn emeritering is hij weer in Nederland komen wonen. Op 22 oktober 2017 ging ds. Douwe Breed, predikant van Waterkloofrand, Pretoria, voor in de gemeente Antwerpen-Deurne. Andere meldingen hebben we niet binnengekregen.

4. *Oecumenische verbanden*

4.1. *International Conference of Reformed Churches (ICRC)*

De vierjaarlijkse ICRC-conferentie werd in 2017 bezocht door de predikanten Den Butter, prof. Huijgen, Middelkoop en Wüllschleger. Deze conferentie werd gehouden van 12 -19 juli in Jordan, ON, Canada.

Tijdens deze conferentie viel het pijnlijke besluit om het lidmaatschap van de GKv op te schorten. Reden hiervoor was het besluit van die kerken in juni 2017 om de ambten open te stellen voor de vrouw. Wij hebben ervoor gepleit om nog niet over te gaan tot opschorting, omdat de mogelijkheid van appel nog openstond en daarmee ook de mogelijkheid van revisie van het besluit. Ons voorstel was om te wachten tot deze kerken de kerkelijke weg tot het einde toe gegaan zijn en dan in actie te komen. Dit voorstel werd echter verworpen. Een persbericht en notulen van deze conferentie zijn te vinden op www.icrconline.com/general. De volgende conferentie zal gehouden worden DV in 2021 in India.

4.2. *European Conference of Reformed Churches (EuCRC)*

Van 15-18 mei 2018 werd een conferentie belegd in Yarnfield, Staffordshire in Engeland met als hoofdthema 'zorgdragen voor de kerk van God'. Verschillende sprekers lichtten dit onderwerp toe aan de hand van deelthema's: Zorgdragen voor Gods kudde, zorgdragen voor de predikanten, pastorale zorg en kerkelijke tucht, en het ambt van diaken.

Doel van de conferentie is elkaar toe te rusten en te bemoedigen. Ook dit keer was ons deputaatschap ruim vertegenwoordigd. Het is verheugend om niet alleen de acht Europese

lidkerken van de ICRC te ontmoeten, maar ook veel waarnemers uit diverse Oost-Europese landen, zoals Albanië, Oekraïne, Litouwen, Roemenië en Hongarije.

Voor meer informatie over de EuCRC, zie www.eucrc.org. De volgende conferentie zal DV in 2020 gehouden worden in Nederland. Omdat de GKv zich geleidelijk terugtrekken uit deze organisatie, is ons gevraagd de technische organisatie van de conferentie voortaan voor onze rekening te nemen. Dit omvat zaken als het zoeken van een locatie, beheer van de financiën, registratie, enz. Wij zijn hiermee akkoord gegaan, al is het met verdriet dat de omstandigheden dit nodig maakten. Omdat dit een uitbreiding is van onze taak, vragen we hiervoor toestemming van de GS. We doen dit met terugwerkende kracht, omdat het organiseren van de volgende conferentie niet kon wachten tot na de synode. In overleg met deputaten vertegenwoordiging en de quaestor, br. J. Lokhorst, zijn er stappen gezet om dit te realiseren.

5. Website/publiciteit

Op de website werden opnieuw verslagen gepubliceerd van onze bezoeken aan kerken en conferenties. De website is een belangrijk medium om onze achterban te informeren over het werk van DBK. De Engelstalige pagina is bedoeld voor onze buitenlandse contacten en andere geïnteresseerden van over onze grenzen. Er is met name vraag naar de rapporten over homoseksualiteit. Alle rapporten hierover zijn in het Engels vertaald en gepubliceerd. Eind 2017 werd in het Kerkblad v/h Noorden een artikel geplaatst over het werk van ons deputaatschap. Verder besteedde De Wekker aandacht aan ons werk. In augustus 2017 werd een artikel gepubliceerd over het besluit van de ICRC om het lidmaatschap van de GKv op te schorten, en onze positie hierin. In juni 2019 werd een nummer van De Wekker gewijd aan onze buitenlandse contacten.

6. Service voor onze gasten ter synode

Ook dit keer willen we weer gebruik maken tijdens de GS van Engelssprekende tolken die simultaan vertalen voor onze buitenlandse gasten. Wij willen de buitenlandse gasten een Engelstalige samenvatting van de agenda ter beschikking stellen.

7. Opdrachten

7.3. Werkwijze

De GS van 2016 gaf aan ons deputaatschap twee opdrachten. De eerste luidde: ‘aan deputaten buitenlandse kerken op te dragen hun werkwijze te evalueren in het licht van de instructie’. Binnen ons deputaatschap leefde die behoefte. Er waren uiteenlopende visies hierover. Voor de een zou het voldoende zijn om alleen internationale conferenties te bezoeken, terwijl synodes alleen in crisissituaties bezocht zouden moeten worden. Anderen wilden juist het persoonlijk contact maximaal benutten. We zijn tot de conclusie gekomen dat ook hier de gulden middenweg de meest aangewezen weg is. Het bezoeken van synodes van zusterkerken is essentieel om contact te leggen en te onderhouden. Je proeft dan ook de sfeer van die kerken. Wel hebben we besloten om – voor zover mogelijk – de ICRC te gaan bezoeken met vier personen. Omdat we onze aandacht meer zijn gaan richten op Europa, is de ICRC het aangewezen platform om onze contacten met kerken buiten Europa te onderhouden. De ECRC willen we met zoveel mogelijk leden bezoeken. Dat laatste is mogelijk, omdat de afstanden korter zijn en de prijzen daarom lager. Wanneer leden ook tussentijds een bezoek brengen (bijvoorbeeld tijdens een vakantie), kan dat zeker toevoegen aan dit contact. Om een contact niet al teveel te koppelen aan één persoon, zijn leden bij voorkeur twee termijnen contactpersoon voor hetzelfde kerkverband.

7.4. *Zichtbaarheid*

De tweede opdracht luidde: ‘aan deputaten op te dragen zich tevens in het licht van de instructie te bezinnen op de vraag hoe het werk van deputaten meer zichtbaar kan worden op het grondvlak van de kerken’.

- 5 Een van de vragen die we ons hierbij stelden, was: hoe interessant is het voor onze leden om een synodeverslag te lezen? Gaat het er niet veelmeer om de kerken zelf te leren kennen? Waarin komen zij overeen, en vooral: waarin verschillen zij van onze kerken? Het mooiste is het wanneer ons grondvlak kennismaakt met het grondvlak van de buitenlandse kerken.
- 10 De beschikbare kanalen zijn de website van onze kerken en kerkelijke periodieken, zoals De Wekker. Van beide hebben we in de afgelopen periode dankbaar gebruik mogen maken. Zowel onze bezoeken aan buitenlandse kerken als de conferenties die we hebben bijgewoond, worden op de website geplaatst. Ook worden vertaalde brochures op de Engelse pagina gepubliceerd. Verder zijn we door een aantal redacties van kerkelijke
- 15 bladen gevraagd iets over ons werk te vertellen. Ook hebben we een PowerPointpresentatie beschikbaar over onze contacten. Op verzoek kan door een van ons een presentatie in de gemeente gegeven worden.
- Als deputaten ervaren we een achterstand in vergelijking met andere deputaatschappen: zending, evangelisatie, diaconaat en kerk en Israël. Zij hebben hun eigen periodieken
- 20 Doorgegeven en Verbonden. Onze ruimte in De Wekker is om begrijpelijke redenen beperkt. Wij zien voorlopig geen oplossing om ons werk meer bekendheid te geven onder onze leden. De GS 2016 heeft een commissie ingesteld om onderzoek te doen naar de zichtbaarheid van het werk van de diverse deputaatschappen in de kerken. We zien met belangstelling uit naar de resultaten van het onderzoek van deze commissie.

25

8. *Herbenoeming*

Br. Den Butter is officieel aftredend nadat hij nu vier termijnen heeft volgemaakt.

Deputaten willen u echter verzoeken zijn termijn met nog een periode te verlengen. Een reden is dat het tijd vraagt om andere kerken te leren kennen en een contact op te bouwen.

- 30 Het is een kostbare investering waarvan we zolang mogelijk willen profiteren. Met de kennis en ervaring die br. Den Butter heeft met buitenlandse kerken, zouden we het een gemis vinden als hij ons nu zou verlaten. Bovendien is hij pas een periode voorzitter en zouden we het waarderen op dit punt enige continuïteit aan te brengen. Daar komt tenslotte bij dat hij lid is van het organiserend comité van de EuCRC. Om voeling te houden met de
- 35 buitenlandse kerken zal het hem alleen maar helpen als hij daarnaast lid kan blijven van ons deputaatschap.

9. *Ten slotte*

We zijn begonnen ons te bezinnen op het onderwerp ‘de katholiciteit van de kerk’. We

- 40 doen dat niet uit hobbyïsme, maar voelen de noodzaak hiertoe. Er zijn met name twee aandachtsvelden die ons hiertoe dringen. Het eerste is dat gereformeerde kerken deel uitmaken van Gods wereldwijde kerk. We zien de gereformeerde belijdenis als een rijke schat die God ons geschonken heeft. Maar we sluiten onze ogen er niet voor dat Gods kerk groter is dan alleen de gereformeerde kerken. De vraag is: Hoe verhouden die twee zich tot
- 45 elkaar? Er is nog een tweede aandachtsveld: welke criteria moeten we aanleggen om een kerkelijk contact aan te gaan dan wel te beëindigen? Zeker nu we de laatste jaren met verschillende kleine kerkverbanden in aanraking komen, lijkt een bezinning op dit punt zeer gewenst.

50

10. Voorstellen

Deputaten stellen u het volgende voor:

1. de beperkte correspondentie met de OPC voort te zetten;
2. aan deputaten toestemming te geven om de technische organisatie van de EuCRC voor
5 onze rekening te nemen;
3. de benoeming van br. Den Butter als lid van ons deputaatschap met één termijn te
verlengen.

Bijlagen

- 10 1. Lijst van kerken waarmee onze kerken een relatie onderhouden.
2. Lijst van afkortingen.

Bijlage 1: Lijst van kerken waarmee onze kerken een relatie onderhouden

Land	Kerk	Afkorting
West-Europa		
Engeland	Evangelical Presbyterian Church in England and Wales	EPCEW
Frankrijk	Union Nationale des Eglises Protestantes Réformées Evangéliques de France	UNEPREF
Ierland	Evangelical Presbyterian Church of Ireland	EPCI
Ierland	Reformed Presbyterian Church of Ireland	RPCI
Schotland	Free Church of Scotland	FCS
Schotland	Free Church of Scotland (continuing)	FCC
Spanje	Iglesias Reformadas de España	IRE
Oost-Europa		
Roemenië	Biserica Evanglica Romana	BER
Noord-Amerika		
Canada/VS	Free Reformed Churches of North America	FRCNA
VS/Canada	Heritage Reformed Congregations	HRC
VS/Canada	Orthodox Presbyterian Church	OPC
Zuid-Amerika		
Brazilië	Igrejas Evangelicas Reformandas no Brasil	IERB
Afrika		
Botswana	Reformed Church of Botswana	RCB
Zuid-Afrika	Die Gereformeerde Kerke in Suid Afrika	GKSA
Zuid-Afrika	Synode Soutpansberg	SPB
Azië		
Indonesië	Geraja Toraja Mamasa	GTM
Japan	Reformed Church in Japan	RCJ
Zuid-Korea	Independent Reformed Church of Korea	IRCK
Zuid-Korea	The Presbyterian Church in Korea (Kosin)	KPCK
Oceanië		
Australië	Christian Reformed Churches of Australia	CRCA

5 Bijlage 2: Lijst van afkortingen

	BBK	deputaten betrekkingen buitenlandse kerken (deputaatschap GKv)
	DBK	deputaatschap buitenlandse kerken (CGK)
	DZ	deputaten zending
10	EuCRC	European Conference of Reformed Churches
	GKv	Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt)
	ICRC	International Conference of Reformed Churches